

5. helluntain jälkeinen viikko, perjantai

Päivän epistola

(Room. 16: 1 – 16)

”Veljet, annan teille suositukseni sisarestamme Foibesta, joka on Kenkrean seurakunnan palvelija. Ottakaa hänet vastaan Herran palvelijana niin kuin pyhille sopii ja auttakaa häntä kaikessa, missä hän tarvitsee teitä. Onhan hän itsekin ollut tukena monille, myös minulle. Tervehtikää Priscaa ja Aquilaa, työtovereitani Kristuksen Jeesuksen palveluksessa. He ovat panneet henkensä alttiiksi minun takiani, ja heitä kiittävät minun lisäksi myös kaikki pakanuudesta kääntyneet seurakunnat. Sanokaa terveisiä myös heidän talossaan kokoontuvalle seurakunnalle. Terveisiä ystävälleni Epainetokselle, joka on Aasian työn ensi hedelmä Kristukselle. Terveisiä Marialle, joka on nähnyt paljon vaivaa teidän hyväksenne. Terveisiä Andronikokselle ja Junialle, heimolaisilleni ja vankilatovereilleni, jotka ovat arvossa pidettyjä apostolien joukossa ja ovat olleet Kristuksen omia jo ennen minua. Terveisiä Ampliatukselle, rakkaalle uskonveljelleni. Terveisiä Urbanukselle, työtoverillemme Kristuksen palveluksessa, ja ystävälleni Stakykselle. Terveisiä Apellekselle, joka on koeteltu Kristuksen palvelija. Terveisiä Aristobuloksen perheväelle. Terveisiä heimolaisilleni Herodionille. Terveisiä Narkissoksen talonväkeen kuuluville, jotka ovat Herran omia. Terveisiä Tryfainalle ja Tryfosalle, jotka tekevät ahkerasti Herran työtä. Terveisiä Persikselle, rakkaalle sisarelle, joka on nähnyt paljon vaivaa Herran työssä. Terveisiä Rufukselle, jonka Herra on valinnut, ja hänen äidilleen, joka on kuin äiti minullekin. Terveisiä Asynkritokselle, Flegonille, Hermekselle, Patrobakselle, Hermakselle ja heidän kanssaan oleville veljille. Terveisiä Filologokselle ja Julialle, Nereukselle ja hänen sisarelleen sekä Olympakselle ja kaikille muillekin pyhille. Tervehtikää toisianne pyhällä suudelmalla. Kaikki Kristuksen seurakunnat lähettävät teille tervehdyksensä.

Päivän epistolateksti on ongelmallinen. Lähtökohta on se, että Roomalaiskirje on apostoli Paavalin kirje Rooman seurakunnalle, jossa hän ei ole käynyt. Tässä luvussa hän esittää suosituksensa Foibesta, joka on Kenkrean seurakunnan palvelija. Kenkrea oli Korinton kaupungin satama Kreikassa. On mahdollista, että Foibe olisi toimittanut Paavalin kirjeen Roomaan.

Mutta sitten tulee iso joukko tervehdyksiä. Tunsiko Paavali näin paljon ihmisiä Rooman seurakunnasta, vaikka hän ei ollut käynyt siellä? Kirjeessä tervehditään Priscaa (Priscillaa) ja Aquilaa. He olivat alun perin Roomasta, mutta olivat muuttaneet itään. Nyt heidät mainitaan ”Roomassa olevina”, mutta myöhemmin heidät sijoitetaan Korinttiin. Tämä on täysin mahdollista.

Keisari Klaudiuksen kuoltua Roomasta karkotetut juutalaiset palasivat Roomaan. Priscilla ja Aqylas

ovat voineet jättää omaisuutensa Roomassa myymättä ja palattuaan jatkaa elämäänsä entiseltä pohjalta. Osa kirkkoisista ja tutkijoista ajattelee kuitenkin toisin. He olettavat, että alun perin Paavali teki Roomalaiskirjeen, joka myöhemmin muodostettiin kiertokirjeeksi ja sellainen olisi lähetetty myös Efesoon ja siihen lisätty tämä suositus Foibesta ja tervehdykset Paavalin tuntemille seurakuntalaisille. Osa pitää tätä tekstiä Roomalaiskirjeen alkuperäisenä osana. Lopullista vastausta kysymykseen Roomalaiskirjeen lopusta ei ole vielä saatu.

Tekstimme alussa suositellaan vastaanottamaan ja auttamaan ”sisartamme” Foibea, Kenkrean seurakunnan palvelijaa. Kreikkalainen teksti tarkoittaa naispuolista diakoniaa. Emme tiedä, mikä hänen tehtävänsä tarkasti oli. Se voi tarkoittaa palvelijaa tai apulaista. Termillä diakonissa ei voi perustella mitään ”erityistä virkaa” tässä yhteydessä. Paavali pyytää, että Foibe otetaan seurakuntaan sen jäseneksi ja käyttää seurakuntalaisista tässä yhteydessä sanaa pyhä. Emme tiedä, millä tavoin Foibe oli tukena Kenkrean seurakuntalaisille.

Prisca on siis Priscilla, Aquilan vaimo. He olivat juutalaiskristittyjä, jotka keisari Klaudius ajoi pois Roomasta. Sieltä he siirtyivät Korinttiin kautta Efesoon (Ap.t. 18: 8). He osoittivat Paavalille vieraanvaraisuutta (Ap.t. 18: 3) ja osallistuivat seurakunnan elämään, joka kokoontui heidän talossaan. Paavali kutsuu heitä työtovereikseen. Varhaisessa kirkossa ei ollut erillisiä kirkkorakennuksia. Seurakunta kokoontui varakkaiden seurakuntalaisten isoissa kodeissa.

Epainetosta Paavali kutsuu Aasian työn ensi hedelmäksi Kristukselle, hän olisi siis ensimmäisenä kasteen vastaanottanut. Mariasta tiedämme vain nimen. Andronikos ja Junia ovat juutalaiskristittyjä ja Paavalin vankilatovereita. Nimi Junia voi merkitä joko miestä tai naista (riippuu kirjoitustavasta), jotkut kommentaattorit pitävät Juniaa Andronikoksen vaimona. Joissakin käsikirjoituksissa nimi on muodossa Julia. Paavali kirjoittaa heistä: ”ovat arvossa pidettyjä apostolien joukossa.” Ortodoksisen kirkon perinteessä heitä pidetään avioparina. Andronikos kuuluu 70 apostolin joukkoon. Junia on ainoa nainen, josta käytetään nimeä apostoli. Sana ”vankilatoveri” on ongelmallinen. Roomalaiskirje on todennäköisesti kirjoitettu Korintissa, missä Paavali ei tiettävästi ollut vankina. Pyhä Johannes Krysostomos tulkitseekin, että tässä yhteydessä Paavali viittaa vainoihin ja koettelemuksiin (vrt. 2. Kor. 6: 4 – 10).

Loput nimistä ovat meille tuntemattomampia. Monet niistä ovat sellaisia nimiä, joita käytettiin Rooman valtakunnassa orjien niminä. Nimeltä tervehdittävien määrä on poikkeuksellisen suuri. Samalla kannattaa huomata, että monet näistä ovat naisia, mikä kertonee heidän merkittävästä osuudestaan Rooman seurakunnassa.

Paavali lopettaa monet kirjeensä kehotuksella: ”Tervehtikää toisianne pyhällä suudelmalla.” Paavalin kirjeitä luettiin seurakunnan kokouksissa. Kyseessä on ihmisten tervehtiminen ennen eukaristisen kokouksen alkua. Tapa on säilynyt ortodoksisessa kirkossa papiston keskuudessa, he tervehtivät toisiaan uskontunnustuksen aikana ennen eukaristiaa.

Päivän evankeliumi

(Matt. 13: 3b – 9)

”Hän sanoi: ”Mies lähti kylvämään. Ja kun hän kylvi, osa siemenestä putosi tien oheen, ja linnut tulivat ja söivät jyvät. Osa putosi kallioiseen paikkaan, missä jyville ei ollut paljon maata. Ne nousivat kohta oraalle, koska maata ei ollut syvästi, mutta auringon noustua oraat helteessä kuivettuivat, koska niillä ei ollut juurta. Osa taas putosi ohdakkeisiin, ja ohdakkeet kasvoivat ja tukahduttivat oraan. Mutta osa jyvistä putosi hyvään maahan ja antoi sadon, mikä sata, mikä kuusikymmentä, mikä kolmekymmentä jyvää. Jolla on korvat, se kuulkoon!”

Tämä vertaus löytyy myös Markuksen (Mark. 4: 1 - 9) ja Luukkaan (Luuk. 8: 4 - 8) evankeliumeista. Kuulijoina on ”suuri joukko ihmisiä” ja Jeesus opetti veneestä käsin väkijoukon seistessä rannalla.

Vanhassa testamentissa on useita tekstejä, jotka liittyvät vertauskuvallisesti kylvämiseen ja sadon korjuuseen (Ps. 126: 5 – 6; Jer. 31: 27 – 30; Hoos. 2: 23 – 25; Joel 4: 12 - 14). Tämä on luonnollista, sillä suurin osa ihmisistä sai elantonsa maataloudesta. Näin Jeesus jatkaa Vanhan testamentin perinnettä käyttämällä vertausta kylmämisestä ja sadosta. Hän osoittaa, että Hän on luvattu Messias, joka kylvää maailmassa. Profeetta Jesajan ennustus toteutuu (vrt. Jes. 55: 10 – 13).

Vertauksessa siemenet putoavat neljään erilaiseen maanpintaan. Tien oheen pudonneilla siemenillä ei ole kasvualustaa ja linnun söivät jyvät. Toinen maanpinta on kallioinen, mikä on tyypillistä Palestiinan alueella. Hedelmällinen kasvualusta on ohut ja usein hyvin kuiva eikä kykene ravitsemaan siementä pitkään. Aurinko polttaa oraat, eikä niillä ole juurta saadakseen kosteutta olemattomasta maakerroksesta. Kolmas maanpinta on jo hedelmällisempi, mutta siemenet joutuvat kilpailemaan siellä jo kasvavien ohdakkeiden kanssa, jotka tukahduttavat kasvun.

Neljäs maanpinta on hedelmällinen, eikä mikään uhkaa siemenen kasvua. Se kasvaa hyvän sadon. Mutta samalla teksti tuo eron tässä ryhmässä. Osan sato on parempi kuin muiden. Satakertainen sato on jo poikkeuksellisen suuri.

”Jolla on korvat, se kuulkoon!” on kehoitus kuulijoille. Heidän pitää harkita tarkasti, mitä äskeinen vertaus tarkoittaa. Kerrottu on ymmärrettävä hengellisesti. Kuulijoiden on myös toimittava, jotta vertaus vaikuttaisi heidän elämäänsä.

Vertauksen selitys tulee vähän myöhemmin jakeissa 18 – 23. On mahdollista, että vertauksen selitys on tehty myöhemmin. Tällöin vertauksen kylväjänä on joko Jumala, Jeesus, joku Jumalan lähettiläistä tai Sananlaskujen kirjan personoitunut Viisautus. Siemen voidaan ajatella Jumalan valtakunnan ilmestymänä. Erilainen maaperä on ihmisten erilainen vastaanottokyky sanomalle. Kertomuksen sanoma on, että kylvö onnistuu jotenkin useimmissa tapauksissa. Kylvön onnistuminen näkyy siitä seuranneesta kasvusta. Kertomus antaa toivoa ja rohkaisua.

Kirkon opettajat pitävät kylväjänä itse Kristusta ja siemeninä Hänen opetustaan. ”Mies lähti kylvämään” kertoo Kristuksen tulosta maailmaan. Hän tuli maailmaan, sillä ihmiset eivät kyenneet tulemaan Hänen luokseen. Hän ei tullut rankaisemaan, vaan kylvämään, siis kasvattamaan satoa. Hän ei valinnut mitään erityistä paikkaa kylvötyölleen, vaan kylväi kaikkialle. Samaa työtä olivat tehneet profeetat ennen Häntä. Hekin olivat kylväneet Jumalan sanaa.

Tien varressa olevat siemenet ovat laiskoja ja veltoja ihmisiä. Pahat henget vievät heiltä Jumalan sanan. Kallioisessa maaperässä olevat eivät kestä vainoamisia ja vaikeuksia. Nouseva aurinko kuvaa kiusauksia. Ohdakkeiden joukkoon pudonneet ovat niitä, joita maalliset asiat kiinnostavat, eivät hengelliset. Hyvään maahan pudonneet tuottivat erilaista satoa. Se kertoo, miten eri tavoin Jumalan sana otetaan vastaan ja miten se kasvaa ihmisissä.

Vain neljäsosa siemenistä putosi hyvään maahan. Kolme neljäsosaa putosi huonoon maahan. Mutta kaikilla siemenillä on mahdollisuus. Katumuksen kautta tien viereenkin pudonnut siemen voi löytää hyvän kasvualustan.

”Jolla on korvat, se kuulkoon!” on kehoitus ajatella asioita hengelliseltä kannalta. Monet ihmiset eivät niin tee. Ehkä nyt olisi aika siihen.